

Udkast til
Forslag
til
Lov om ændring af lov om menighedsråd og lov om folkekirkens
økonomi
(Samarbejder mellem menighedsråd m.v.)

§ 1

I lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 79 af 2. februar 2009, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. To eller flere menighedsråd kan beslutte at oprette et fælles menighedsråd når et menighedsmøde, jf. kapitel 7, i hvert af sognene ønsker det.«

2. § 2, stk. 3, 3. og 4. pkt. ophæves.

3. I § 2 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Har to eller flere sogne fælles menighedsråd fastsætter det fælles menighedsråd selv antallet af medlemmer, dog således at rådet højst må bestå af summen af det antal valgte medlemmer, som det de deltagende menighedsråd enkeltvis er berettiget til, jf. § 2, stk. 3. Det fælles menighedsråd skal mindst bestå af 5 medlemmer, og hvert sogn skal mindst have et medlem. Menighedsrådet skal meddele biskoppen antallet af medlemmer af det fælles menighedsråd samt fordelingen af medlemmer mellem de deltagende sogne.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

4. § 10, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Har to eller flere sogne fælles menighedsråd, kan der vælges en kirkeværge for hver kirke.«

5. I § 43 a ændres »§ 17 g, stk. 3« til: »§ 17 g, stk. 4«.

6. § 44 affattes således:

»§ 44. De i § 43, stk. 1-5, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Stk. 2. Den i § 43, stk. 6, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et provstiudvalg eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.

Stk. 3. Til fremme af samarbejdsprojekter i henhold til dette kapitel kan kirkeministeren yde tilskud af fællesfonden for 1 år ad gangen. De samlede tilskud kan ikke overstige 1 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.«

§ 2

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 17. juni 2009, foretages følgende ændring:

1. § 24 ophæves.

§ 3

Loven træder i kraft 1. juli 2010.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund

Lovgivningen indeholder i dag detaljerede bestemmelser om hvornår og hvordan menighedsråd kan samarbejde med hinanden og samarbejderne kræver i mange tilfælde en dispensation fra Kirkeministeriet. Samarbejdsbestemmelserne har nu fungeret i en årrække og på de områder, hvor lovbestemmelserne begrænser eller besværliggøre menighedsrådenes muligheder for samarbejde bør kravet om dispensation ophæves for at give reel frihed til menighedsrådene.

Det er Regeringens politik, at beslutningskompetencen skal ligge så decentralt som muligt. De enkelte menighedsråd må være nærmest til at afgøre, hvorledes samarbejdet i rådet varetages bedst muligt.

I forbindelse med etableringen af fælles menighedsråd findes det i forlængelse heraf unødigt bureaukratisk, at menighedsrådene ikke selv kan bestemme sammensætningen af det nye menighedsråd, så længe det ikke går ud over, hvad de hver for sig ville være berettigede til. Tilsvarende må det være en lokal beslutning, om man i et fælles menighedsråd ønsker at opretholde en kirkeværge fra hvert af de deltagende menighedsråd.

Dette underbygges også af, at Kirkeministeriet op til menighedsrådsvalget i november 2008 modtog flere end 200 ansøgninger om oprettelse af fælles menighedsråd på særlige vilkår. Disse dispensationsansøgninger vedrørte først og fremmest antallet af medlemmer i det nye fælles menighedsråd samt kirkeværgefunktionen. Kirkeministeriet efterkom som udgangspunkt alle disse dispensationsansøgninger

Med lovforslaget gives der større frihed til de enkelte menighedsråd da forslaget bl.a. giver hjemmel til, at et fælles menighedsråd i højere grad selv kan bestemme antallet af valgte medlemmer, ligesom der skabes hjemmel til, at fælles menighedsråd kan vælge en kirkeværge for hver kirke. Endvidere foretages en række yderligere ændringer teknisk karakter.

Det er på denne baggrund lovforslaget fremsættes.

2. Gældende ret

Reglerne om oprettelse af fælles menighedsråd og samarbejder mellem menighedsråd findes i lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 79 af 2. februar 2009.

I dag kan menighedsråd i et pastorat med to eller flere sogne beslutte at have fælles menighedsråd, når et menighedsmøde i hvert af sognene ønsker det. Antallet af valgte medlemmer af det fælles menighedsråd fastsættes efter det samlede antal folkekirkemedlemmer i sognene og fordeles på de enkelte sogne i forhold til medlemstallet i hvert af sognene. Menighedsrådet kan af eller uden for sin midte vælge en kirkeværge.

I kapitel 8 i lov om menighedsråd findes dispensationsbestemmelser, hvorefter Kirkeministeriet kan give menighedsrådene tilladelse til, at fravige lovens bestemmelser, således at et fælles menighedsråd eksempelvis sammensættes på anden vis end forudsat i loven.

§ 24 i lov om folkekirkens økonomi giver Kirkeministeriet hjemmel til ligeledes at meddele dispensationer til provstiuvalg og /eller stifter, som ønsker at indgå samarbejde om løsning af folkekirkelige opgaver. Bestemmelsen henviser til reglerne i lov om menighedsråd kapitel 8.

Reglerne i menighedsrådslovens kapitel 8 om samarbejder mellem menighedsråd blev indført ved lov nr. 333 af 24. maj 1989. Der blev herved givet mulighed for, at Kirkeministeriet kunne meddele dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning i forbindelse med samarbejder mellem menighedsråd - herunder oprettelse af fælles menighedsråd. Inden lovens vedtagelse kunne menighedsråd således alene samarbejde på tværs af sognegrænser, så længe disse samarbejdsaftaler ikke medførte, at det enkelte menighedsråd afgav

kompetence, eller samarbejdet krævede dispensation fra den gældende lovgivning - f.eks. fordi et fælles menighedsråd ønskede en anden sammensætning, end loven tilsagde.

3. Lovforslagets udformning

Dispensationsbestemmelserne i lov om menighedsråd kapitel 8 har i stigende omfang været anvendt i forbindelse med oprettelse af fælles menighedsråd. Men der er områder, hvor lovbestemmelserne begrænser eller besværliggøre menighedsrådenes muligheder for samarbejde og derfor bør kravet om dispensation ophæves for at give reel frihed til menighedsrådene og lette beslutningsprocessen. Dette er også i overensstemmelse med Regeringens ønske om decentralisering og afbureaukratisering.

Således modtog Kirkeministeriet før menighedsrådsvalget i november 2008 ca. 200 ansøgninger om dispensation til oprettelse af fælles menighedsråd på særlige vilkår i medfør af reglerne i kapitel 8. Størstedelen af dispensationsansøgningerne vedrørte ønsker fra menighedsrådene om et andet antal og en anden fordeling af menighedsrådsmedlemmer i det fælles menighedsråd. Desuden var der i mange ansøgninger et ønske om, at kirkeværgfunktionen i det fælles menighedsråd kunne varetages af flere repræsentanter i forening.

Kirkeministeriet efterkom som udgangspunkt alle disse dispensationsansøgninger. Baggrunden herfor var, at ministeriet generelt fandt, at det er de enkelte menighedsråd, som er nærmest til vide, hvorledes rådet bedst vil fungere lokalt.

Med ønsket om størst mulig frihed til de enkelte menighedsråd – også baseret på erfaringerne fra menighedsrådsvalget i 2008- finder Kirkeministeriet derfor, at det vil være formålstjenligt at ændre lov om menighedsråd, således at det enkelte menighedsråd, som ønsker at indgå i et samarbejde, får friere rammer til selv at fastsætte antallet af medlemmer af det fælles menighedsråd, ligesom menighedsrådet skal have mulighed for at bestemme, at der skal vælges en kirkeværg for hver kirke.

Ligeledes har Kirkeministeriet givet en række dispensationer, således at sogne i forskellige pastorater har kunnet indgå aftale om fælles menighedsråd. Det er tilsvarende ministeriets opfattelse, at det ikke skal være pastoratsgrænsen, som skal være afgørende, om et samarbejde om fælles menighedsråd kan etableres. Derfor finder ministeriet også på dette punkt, at der bør ske en yderligere liberalisering af ministeriets lovgivning som vil give en reel frihed for menighedsrådene.

Det foreslås derfor, at loven ændres således, at det i langt færre tilfælde vil være nødvendigt for menighedsråd at ansøge Kirkeministeriet om dispensation i forbindelse med oprettelse af fælles menighedsråd. Dette vil være en afbureaukratisering til fordel for menighedsrådene og vil samtidig gøre drøftelserne om samarbejder nemmere for de involverede menighedsråd.

Det foreslås, at fælles menighedsråd kan oprettes mellem to eller flere menighedsråd i forskellige sogne, når blot sammenlægning af menighedsrådene har vundet tilslutning på et menighedsrådsmøde i henhold til reglerne i menighedsrådslovens kapitel 7.

Ligeledes foreslås det, at der skabes videre rammer for sammensætningen af det fælles menighedsråd, så menighedsrådet selv kan beslutte sammensætningen af rådet, dog således at rådet højst må bestå af summen af det antal valgte medlemmer, som de deltagende menighedsråd enkeltvis er berettiget til, jf. § 2, stk. 3, og således at rådet mindst skal bestå af 5 medlemmer, og hvert sogn mindst skal have et medlem. En sådan lovændring vil efter Kirkeministeriets opfattelse betyde, at væsentlig færre menighedsråd, der ønsker at indlede samarbejde, forinden skal ansøge Kirkeministeriet.

Det foreslås endvidere, at fælles menighedsråd kan vælge en kirkeværg ved hver kirke uden forudgående ansøgning om dispensation. Det bør dog tilstræbes, at et eventuelt honorar til kirkeværgerne, såfremt det fælles menighedsråd har flere kirkeværger, ikke overstiger honoraret svarende til størrelsen på et honorar til

én kirkevæрге. Baggrunden herfor er, at kirkeskatteyderne som udgangspunkt ikke skal finansiere, at rådet vælger at fordele arbejdsbyrden ved kirkeværgfunktionen mellem flere personer.

Disse ændringer vil samlet set betyde, at beslutningsprocessen og procedurene i forbindelse med sammenlægning af menighedsråd bliver lettere og mere smidige for de involverede menighedsråd.

Lovforslaget medfører desuden en række ændringer af mere teknisk karakter. Således flyttes samarbejdsbestemmelserne vedrørende provstiudvalg og stifter fra lov om folkekirkens økonomi til lov om menighedsråd, således at samarbejdsbestemmelserne og de tilknyttede dispensationsmuligheder bliver samlet i kapitel 8. Det er ministeriets opfattelse, at samlingen af samarbejdsbestemmelserne vil gøre regelværket mere overskueligt.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil medføre en administrativ lettelse for menighedsråd, stiftsadministration og Kirkeministeriet, idet en række hyppigt forekommende ønsker vedrørende fælles menighedsråd fremover ikke vil kræve dispensation fra Kirkeministeriet.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder mv.

Et lovudkast har været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

X

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Lovforslaget vil medføre en administrativ lettelse for menighedsråd, stifter og Kirkeministeriet.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (Lov om menighedsråd § 1, stk. 3)

Bestemmelsen fastsætter, at fælles menighedsråd kan oprettes mellem to eller flere sogne. Det er herefter ikke længere et krav, at de deltagende sogne er en del af samme pastorat. Dette betyder, at menighedsråd, som ønsker at oprette fælles menighedsråd på tværs af pastoratsgrænser, fremover ikke skal ansøge Kirkeministeriet om dispensation.

Til nr. 2 (Lov om menighedsråd § 2, stk. 3, 3 og 4 pkt.)

Der er tale om en teknisk ændring som følge af den nye affattelse af § 2, stk. 4, der indsættes i lov om menighedsråd, jf. lovforslaget § 1, nr. 3.

Til nr. 3 (Lov om menighedsråd § 2, stk. 4)

Med bestemmelsen indsættes et nyt stk. i stk. 4, i § 2 i lov om menighedsråd. Bestemmelsen fastsætter, at to eller flere sogne, der ønsker at danne fælles menighedsråd, fremover selv kan fastsætte antallet af medlemmer af menighedsrådet og fordelingen af disse mellem sognene. Bestemmelsen foreskriver dog, at det fælles menighedsråd højst må bestå af summen af det antal valgte medlemmer, som de deltagende menighedsråd enkeltvis er berettiget til, jf. § 2, stk. 3. Bestemmelsen betyder, at det fælles menighedsråd ikke kan få flere stemmer i forbindelse med bispevalg, stiftsrådvalg og valg til provstiudvalget, end tilfældet ville være, hvis rådene fortsatte enkeltvis. Bestemmelsen foreskriver tillige, at det fælles menighedsråd skal bestå af mindst fem medlemmer, og at hvert af de deltagende sogne skal have mindst en repræsentant i det fælles menighedsråd.

Bestemmelsen betyder, at fælles menighedsråd fremover får friere rammet end øvrige menighedsråd, for så vidt angår rådets størrelse og sammensætning. Baggrunden herfor er en erkendelse af, at de nugældende regler af mange sogne opfattes som for snævre, idet det enkelte sogn i samarbejdet oplever, at det får en meget ringe repræsentation.

Bestemmelsen fastsætter i øvrigt, at det fælles menighedsråd skal meddele biskoppen rådets beslutning vedrørende antallet af medlemmer af det fælles menighedsråd samt fordelingen heraf.

Til nr. 4 (Lov om menighedsråd § 10, stk. 1)

Bestemmelsen fastsætter, at et fælles menighedsråd kan vælge en kirkeværge for hver kirke uden forudgående dispensationsansøgning til Kirkeministeriet.

Til nr. 5 (Lov om menighedsråd § 43 a)

Ændringen af § 43 a er en konsekvens af indsættelsen af et nyt stk. 2, i § 17 g i lov om folkekirkens økonomi ved lov nr. 47 af 28. januar 2009.

Til nr. 6 (Lov om menighedsråd § 44)

Stk. 1 viderefører den gældende § 24, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi. Bestemmelsen overføres til lov om menighedsråd for at skabe sammenhæng i reglerne om samarbejde mellem forskellige organer indenfor folkekirken.

Stk. 2 viderefører den gældende § 24, stk. 2, i lov om folkekirkens økonomi. Bestemmelsen overføres til lov om menighedsråd for at skabe sammenhæng i reglerne om samarbejde mellem forskellige organer indenfor folkekirken.

Stk. 3 viderefører § 44 i lov om menighedsråd, dog således at bestemmelsen udvides, således at bestemmelsen fremover indeholder hjemmel til tildeling af tilskud fra fællesfonden, for så vidt angår samtlige samarbejdsprojekter i henhold til kapitel 8 i lov om menighedsråd.

Til § 2

Til nr. 1 (Lov om folkekirkens økonomi § 24)

Bestemmelsen ophæver § 24 i lov om folkekirkens økonomi, som herefter overføres til lov om menighedsråd § 44, stk. 1, og 2. Bestemmelsen overføres til lov om menighedsråd for at skabe sammenhæng i reglerne om samarbejde mellem forskellige organer indenfor folkekirken.

Til § 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Til § 4

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde.

Bestemmelsen indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 79 af 2. februar 2009, foretages følgende ændring:

Stk. 3. Menighedsrådene i et pastorat med to eller flere sogne kan beslutte, at pastoratet eller sognet skal have fælles menighedsråd, når et menighedsmøde, jf. kapitel 7, i hvert af sognene eller distrikterne ønsker det.

Stk. 3. Antallet af valgte medlemmer fastsættes af menighedsrådet efter antallet af folkekirkemedlemmer i menighedsråds kredsen pr. 1. januar i valgåret som opgjort af Danmarks Statistik. Antallet udgør fem for det første tusinde og yderligere et medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt. Har to eller flere sogne fælles menighedsråd, fastsættes antallet af medlemmer efter det samlede antal folkekirkemedlemmer og fordeles på de enkelte sogne i forhold til medlemstallet i hvert af dem. Et sogn skal dog have mindst et medlem. Første gang, der holdes valg til menighedsrådet, fastsættes antallet af valgte medlemmer af biskoppen.

1. § 1, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* To eller flere menighedsråd kan beslutte at oprette et fælles menighedsråd når et menighedsmøde, jf. kapitel 7 i hvert af sognene ønsker det.«

2. § 2, stk. 3, 3. og 4. pkt. ophæves.

3. I § 2 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Har to eller flere sogne fælles menighedsråd fastsætter det fælles menighedsråd selv antallet af medlemmer, dog således at rådet højst må bestå af summen af det antal valgte medlemmer, som det de deltagende menighedsråd enkeltvis er berettiget til, jf. § 2, stk. 3. Det fælles menighedsråd skal mindst bestå af 5

medlemmer, og hvert sogn skal mindst have et medlem.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 10 ---

4. § 10, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Har to eller flere sogne fælles menighedsråd, kan der vælges en kirkeværge for hver kirke.«

§ 43 a. Flere menighedsråd i ét provsti kan beslutte at etablere de i § 42 a og § 43 nævnte former for samarbejde med provstiet som ramme. Beslutning derom skal træffes på budgetsamråd, og udgifterne til samarbejdet finansieres af provstiudvalgs-kassen, jf. § 5, stk. 6-7, og § 17 g, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi.

5. I § 43 a ændres »§ 17 g, stk. 3« til: »§ 17 g, stk. 4«.

§ 44. Til fremme af ordninger i medfør af § 43, stk. 1, kan kirkeministeren yde tilskud af fællesfonden for 1 år ad gangen. De samlede tilskud kan ikke overstige 1 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.

6. § 44 affattes således:

»§ 44. De i § 43, stk. 1-5, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Stk. 2. Den i § 43, stk. 6, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et provstiudvalg eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.

Stk. 3. Til fremme af samarbejdsprojekter i henhold til dette kapitel kan kirkeministeren yde tilskud af fællesfonden for 1 år ad gangen. De samlede tilskud kan ikke overstige 1 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.«

§ 2

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 560 af 17. juni 2009, foretages følgende ændringer:

1. § 24 ophæves.

§ 24. De i lov om menighedsråd § 43, stk. 1-5, nævnte regler om samarbejde

mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder, mellem to eller flere provstiudvalg og mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Stk. 2. Den i lov om menighedsråd § 43, stk. 6, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på et provstiudvalg eller en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i henholdsvis provstiet eller stiftet.

§ 3

Loven træder i kraft 1. juli 2010.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.